Prästkrage

(*Leucanthemum vulgare*)

Prästkragens frön är mogna i slutet av sommaren. Då har blomman vissnat och blivit brun och torr och fröna faller lätt av. I fuktigt väder blir de klibbiga och fastnar på marken, i pälsen på djur eller på skor och kan sprida sig långt.

Fåglar och möss äter prästkragens frön och växten kan också sprida sig med utlöpare under marken. Prästkragen trivs på fuktig och torr mark, längs vägar och i gräsmark.

Blommar i juni–augusti
Höjd: 20–70 cm

Naturlig storlek: 2–3 mm

Se hur du samlar här!

Röllika

(*Achillea millefolium*)

Röllikan är vanlig på torr och öppen mark. Den blommar hela sommaren och bra bit in på hösten. Fröna sprids med vinden, men fröätande fåglar kan också hjälpa till. De äter röllikans frön som passerar hela genom djurets mage. När de kommer ut igen hamnar de på en helt annan plats än moderplantan.

Växten kan också sprida sig med underjordiska utlöpare. Fröna är mogna från sensommaren till tidig höst.

Blommar i juni–september
Höjd:15–60 cm

Naturlig storlek: 2 mm

Se hur du samlar här!

Liten blåklocka

(Campanula rotundifolia)

När liten blåklocka har blommat klart utvecklas en frökapsel som hänger ner mot marken. När den är brun och mogen spricker det upp små hål i toppen och frökapseln liknar en liten ströare för salt. När vinden skakar växten sprids de små fröna.

Fröna är mogna under sensommaren och i början av hösten. Liten blåklocka växer på torr och ofta näringsfattig mark, i ängar och längs vägkanter.

Blommar i juli–september
Höjd: 10–50 cm

Naturlig storlek: 0,2 mm

Se hur du samlar här!

Svartkämpar

(*Plantago lanceolata*)

Redan i maj börjar svartkämparna blomma. De avlånga huvudena består av många små blommor som sitter tätt tillsammans. Vita ståndarknappar spretar ut åt alla håll. I juli-augusti blir blomställningarna bruna och hårda och då är fröna mogna.

Svartkämparnas frön blir klibbiga i fuktigt väder och fastnar då lätt i pälsen på djur, på skor och jordbruksredskap. När fröna trillar av kan de gro på en ny plats. Bäst trivs växten på torr eller lite fuktig mark, i vägkanter och på gräsmark.

Blommar i maj–augusti
Höjd: 10–50 cm

Naturlig storlek: 2–3 mm

Se hur du samlar här!

En egen äng

Vill du skapa en egen äng och öka den biologiska mångfalden? Då behövs frön från ängens blommor och dem kan du samla in själv. I den här foldern presenteras nio vanliga arter som kan bli en bra början på en fin blomsteräng. Alla dessa växter älskas av pollinatörer och är vanliga i södra Sverige.

Hur samlar du frön och hur vet du att de är mogna? Får du samla frön på alla platser och hur skall de förvaras? Läs och låt dig inspireras!

EXPBIO | Interreg North Sea | Co-funded by the European Union | BOTANISKA GÖTEBORGS BOTANISKA TRÄDGÅRD

Samla fröer

till en egen blomsteräng!

Nio vanliga arter
och praktiska tips för att lyckas!

Åkervädd

(Knautia arvensis)

Växer gärna på lite torrare sandiga jordar. Skiljs från ängsvädd bland annat genom en större plattare blomma och att de övre bladen på stjälken är flikiga. När blomman vissnat och blivit mörk och torr är fröna mogna. De skördas i slutet av juli–september.

Tittar man i ett förstoringsglas kan man se att fröna har en ”liten knöl” längst ner på fröet. Den består mest av fett och är mat för myror. Myrorna bär med sig frön av åkervädd och sprider på så sätt växten.

Blommar i juni–augusti
Höjd: 30–80 cm

Naturlig storlek: 5–6 mm

Se hur du samlar här!

Ängsvädd

(*Succisa pratensis*)

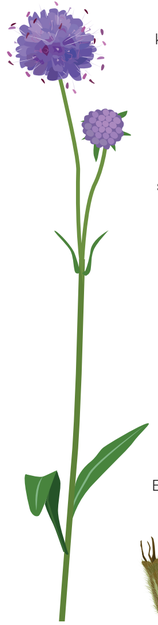

Ängsvädd har en mindre blomma än åkervädd och är kupad i formen. Ängsväddens blad är hela. Trivs på både torr och lite fuktig, näringsfattig mark. När blomman vissnat och blivit mörk och torr är fröna mogna. De skördas i augusti–september.

Både ängsvädd och åkervädd sprids av myror, då fröna har en liten knöl med fettrikt myrgodis längst ner på fröet. Myrorna bär fröna mot sin stack men alla frön kommer inte ända fram och en del blir liggande på marken. Där kan de få gro på en ny plats.

Blommar i augusti–september
Höjd: 25–60 cm

Naturlig storlek: 5 mm

Se hur du samlar här!

Rödklint

(Centaurea jacea)

På öppna gräsmarker och längs vägkanter hittar man rödklinten med sina rödvioletta blommor. När växten har blommat klart i slutet av sommaren torkar den och blir brun och hård och står sedan kvar hela vintern, en så kallad vinterståndare.

Fröna finns kvar i de torra blommorna och sprids ofta på vintern när den torra blomman faller sönder och fröna trillar ut. Fröna kan också spridas av myror.

Blommar juli–september
Höjd: 30–80 cm

Naturlig storlek: 2,5–3,0 mm

Se hur du samlar här!

Käringtand

(Lotus corniculatus)

När käringtandens baljor blir bruna och torra vrider de sig och spricker upp. Fröna slungas då iväg en liten bit. Förhoppningsvis hittar de en ny plats att växa på. Skall man plocka frön av käringtand får man ta hela baljor som känns fullmatade och fått bruna fläckar på skalet.

Fröna mognar i slutet av sommaren. Käringtand trivs på näringsfattig och torr mark.

Blommar i juni–juli
Höjd: 10–40 cm

Naturlig storlek: 1,3–1,8 mm

Se hur du samlar här!

Kråkvicker

(Vicia cracca)

Kråkvickerns blad har klängen som snurrar sig runt andra växter. När fröbaljan har blivit brun och torkat klart vrider den sig, spricker och fröna slungas ut en liten bit.

Skall man plocka frön av kråkvicker får man ta hela baljor när de känns fullmatade och fått bruna fläckar på det gröna skalet. Fröna mognar i slutet av sommaren. Kråkvickern växer i gräsmark och längs vägkanter.

Blommar i juni–augusti
Höjd: 20–100 cm

Naturlig storlek: 2,5–3,5 mm

Se hur du samlar här!

Att tänka på när du samlar frö:

- Samla in frön från samma område som där du anlägger din blivande blomsteräng.
- Vägkanter är en bra plats att samla in frön. Där behövs inget tillstånd. På andra platser måste du fråga markägaren.
- Samla inte frön i naturreservat och ta inte frön av fridlysta eller invasiva arter!
- Ta bara frön där det finns mer än 50 plantor av arten. Ta inte mer än 20% av alla frön.
- Samla mogna frön. Då är de ofta mörka och lossnar lätt från den torra blomman.
- Använd papperspåsar eller kuvert. Frön möglar lätt i plastpåsar.
- Skriv växtens namn, var de är samlade och årtal på påsarna.
- Samla när det är torrt och varmt väder. Är det fuktigt måste du när du kommer hem breda ut fröna för torkning på ett papper i en vecka, annars finns det risk för att de möglar.
- Förvara fröna inomhus i papperspåsar, mörkt, torrt och svalt.

Svenska vilda växter har frön som är gjorda för att klara kyla och det är bra att så blomsterängen på hösten, men det går också att så i mars–april. Blanda gärna fröna med lite sand så är det lättare att så och det syns bättre var fröna hamnar.

Vill du göra en del av din gräsmatta till en äng? Lär mer här: